

Il tulipano: bulbo, della famiglia dei gigli, si trova come tulipano selvaggio nel sud Europa, nel nord Africa e in Asia. Nel sedicesimo secolo la Turchia era il paese del tulipano. Quando arrivarono i primi tulipani dalla Turchia non si sapeva che si trattava di un fiore da coltivare. L'occidente ha ricevuto i primi tulipani come fiore già coltivato, cioè come prodotto già pronto. Il gentiluomo fiammingo Q.G. de Busbecq (1522 -1592), che era un ambasciatore del sultano Suleyman I (1494 -1566), è l'uomo che ha portato i primi tulipani nell'Europa occidentale. Nel diciassettesimo secolo è iniziato il secolo d'oro. Essere proprietario di tulipani era una questione di prestigio e un simbolo di status. In Olanda e in tutti i paesi nordici il commercio di tulipani durante il diciassettesimo secolo aprì la strada a speculazioni che toccarono il loro culmine nel 1636-1637. Presto si arrivò a vendere i bulbi che stavano ancora nella terra. I compratori rivendevano i bulbi a terze persone, e così via. In questo modo si mettevano in commercio bulbi senza sapere se avrebbero dato vita ad un fiore, e passando da proprietario a proprietario aumentavano di prezzo. Il 3 febbraio 1637 il mercato crolla.

Durante il mio soggiorno a Milano dal 18 al 28 marzo 1994, io, Graziella Tomasi, ho piantato dei bulbi di tulipani, a caso, nella città. Questa azione è fissata con una polaroid. I luoghi in cui sono piantati i bulbi sono marcati da un cartellino numerato e firmato con le mie iniziali. Tramite il fax, la Galeria Henn di Maastricht riceverà delle schede, tipo carte d'identità, su cui vengono indicati alcuni dati, una descrizione del luogo in cui è stato piantato il bulbo, e annotazioni e pensieri sul momento e il luogo dell'azione. La carta d'identità (legalizzazione dell'evento) e la polaroid sono i miei contributi per il catalogo/multiplo. Un bulbo di tulipano diventerà proprietà di chi compra un catalogo/multiplo, insieme alla sua carta d'identità e alla polaroid. Questa azione ha la sua base nella mia storia personale. Essendo figlia di immigrati italiani, ma nata e vissuta in Olanda, ho preso il tulipano come metafora della condizione dello straniero. Il tulipano, un fiore d'origine turca, è diventato il simbolo mondiale dell'Olanda, ma soprattutto il tulipano ha la qualità di crescere dappertutto e in tutto il mondo. Sono convinta che questo è anche il caso dell'uomo, se gli viene data la possibilità. La possibilità per l'individuo di vivere e di crescere in qualsiasi posto, per me è più importante dell'origine.

Graziella Tomasi

DE BOL

De tulp stamt uit de leliëfamilie en komt als oertulp voor in Zuid-Europa, Noord-Afrika en Azië. In de 17 e eeuw was Turkije het land van de tulp. Toen de eerste tulpen vanuit Turkije hier aankwamen wist men nog niet dat het om een kweekproduct ging. Het westen ontving de eerste tulp als een al gecultiveerde bloem, dus een kant en klaar product. De Vlaamse edelman Q.G. De Busbecq (1522-1592) die gezant was aan het hof van Sultan Suleyman I (1494-1566), is de man die de tulp naar West-Europa bracht. In de 17 e eeuw brak de gouden eeuw aan. Het bezit van tulpen was toen een kwestie van prestige en een statussymbool. Men begon de tulp als speculatie-object te ontdekken, niet alleen in Nederland maar ook in andere landen van Europa. De meest typische uitingen van de speculatie-zucht in de noordelijke landen tijdens de 17 e eeuw is de windhandel / bollenrazernij van 1636 tot 1637. Spoedig kwam men zo ver dat men bollen ging verhandelen die nog in de grond zaten, om deze weer aan derden te verkopen en zo door. Zo kon een bol die nog nooit iemand gezien had of waarvan men niet wist of deze wel uitkwam, verschillende malen van eigenaar wisselen tegen steeds meer geld. Op 3 februari 1637 stortte de markt in.

Tijdens mijn verblijf in Milaan, van 18 tot en met 28 maart 1994, heb ik Graziella Tomasi, dagelijks, willekeurig in de stad, tulpebollen geplant. De plekken waar de bollen geplant zijn, zijn gemarkeerd door een houten bordje met daarop een nummer en mijn initialen. Van deze actie zijn polaroid's gemaakt. Het aantal geplante bollen is gelijk aan het aantal catalogi / multiples. Hier is een legitiematiebewijs bijgevoegd in de vorm van een formulier, met daarop vermeld; datum, tijd en een beschrijving van de plek waar de tulpebol geplant is. Tevens is er een polaroidfoto bijgevoegd van de plek waar desbetreffende bol zich bevindt. De tulp (e bol) wordt eigendom van de koper van een catalogus / multiple.

Deze actie heeft de basis in mijn persoonlijke geschiedenis. Als in Nederland geboren dochter van Italiaanse emigranten, gebruik ik de tulp als metafoor voor de assimilatie van de vreemdeling. De tulp, één van oorsprong Turkse bloem, is een wereldwijd symbool voor Nederland geworden. Bovendien hebben tulpen de eigenschap dat ze overal in de wereld kunnen groeien. Dit is, volgens mijn overtuiging, ook het geval bij mensen, indien men ze de mogelijkheid geeft om zich te ontplooien. De mogelijkheden voor het individu om zich te ontplooien en te groeien, zijn in mijn ogen van groter belang dan de afkomst.

Op de dag van de opening heb ik de formulieren ondertekend en voorzien van een stempel. Onder toezicht van het aanwezige publiek heb ik de formulieren, samen met bijbehorende foto en een Italiaanse vertaling van de bovenstaande tekst, in de catalogi geplaatst. Een andere stapel met dezelfde tekst lag er om mee te nemen. Deze werd door bezoekers gelezen en meegenomen.

Mijn bijdrage aan de catalogi / multiples in Maastricht bestaat uit dezelfde formulieren (waarin geen gegevens ingevuld zijn) samen met een foto van de tulpebol.

EUROPESE GEMEENSCHAP

EUROPEAN COMMUNITY

COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE

(1) achternaam / cognome / surname / nom

.....

(2) voornaam / nome / given name / prenom

.....

(3) geboortedatum / data di nascita / date of birth / date de naissance

.....

(4) geslacht / sesso / sex / sexe

.....

(5) nationaliteit / cittadinanza / nationality / nationalité

.....

(6) geboorteplaats / luogo di nascita / place of birth / lieu de naissance

.....

(7) leveringsdatum / data di rilascio / date of issue / date de délivre

.....

(8) vervaldatum / data di scadenza / date of expiry / ce passeport expire le

.....

(9) instantie / autorità / authority / autorité

(10) woonplaats / residenza / residence / domicile

.....

(11) lengte / statura / height / taille

.....

(12) kleur / colore / colour / couleur

.....

(13) opmerkingen van bevoegde instantie / pagine riservate all'autorità / page reserved for issuing authorities /
page réservée aux autorités compétentes pour délivrer le passeport

.....

.....

(14) handtekening / firma / signature / signature

.....

EUROPE
EUROPE
COMMUNAUTÉ

EUROPESE GEMEENSCHAP
EUROPEAN COMMUNITY
COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE

48

GT

Turkey
Diyadin
25-2-1991 - 100 TL 30

M. Irmak (Eilat)
Via Fontana, all'incrocio con viale
R. Panzerella, angolo al palazzo "Cassini"

EUROPESE GEMEENSCHAP
EUROPEAN COMMUNITY
COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE

5

GT

Turkey
Diyadin
25-2-1991 - 100 TL 30

M. Irmak
Via Fontana, all'incrocio con viale
R. Panzerella, angolo al palazzo "Cassini"

EUROPESE GEMEENSCHAP
EUROPEAN COMMUNITY
COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE

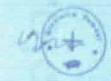

36

GT

Turkey
Diyadin
25-2-1991 - 100 TL 30

M. Irmak (Eilat)
Via Fontana, all'incrocio con viale
R. Panzerella, angolo al palazzo "Cassini"

EUROPESE GEMEENSCHAP
EUROPEAN COMMUNITY
COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE

49

GT

Turkey
Diyadin
25-2-1991 - 100 TL 30

M. Irmak (Eilat)
Via Fontana, all'incrocio con viale
R. Panzerella, angolo al palazzo "Cassini"

EUROPESE GEMEENSCHAP
EUROPEAN COMMUNITY
COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE

GT

39

Turkey
Diyadin
25-2-1991 - 100 TL 30

M. Irmak (Eilat)
Via Fontana, all'incrocio con viale
R. Panzerella, angolo al palazzo "Cassini"

EUROPESE GEMEENSCHAP
EUROPEAN COMMUNITY
COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE

50

Turkey
Diyadin
25-2-1991 - 100 TL 30

M. Irmak (Eilat)
Via Fontana, all'incrocio con viale
R. Panzerella, angolo al palazzo "Cassini"

EUROPESE GEMEENSCHAP
EUROPEAN COMMUNITY
COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE

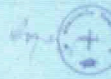

15

GT

Turkey
Diyadin
25-2-1991 - 100 TL 30

M. Irmak (Eilat)
Via Fontana, all'incrocio con viale
R. Panzerella, angolo al palazzo "Cassini"

ONLY
AUSLÄNDER

Milano, 26 march 1994

Miei cari amici,

ora che vi trovate nella situazione di poter leggere questa lettera, ora voi appartenete ai privilegiati.

Questo è dovuto al fatto che voi appartenete alla comunità degli stranieri. Loro, che non possono essere qui, vi chiamano bastardi. Esseri umani senza paese, senza diritti.

Bene, loro lo sapranno. Voi assieme a me, noi li combatteremo. Noi li giudichiamo e li condanniamo come ci piace.

Noi apparteniamo a quella specie di esseri che loro vorrebbero essere. Loro appartengono al minor problema nella storia e, come più ci piace, loro sono in balia dei nostri umori.

Assieme, noi siamo potenti e useremo questa forza per mostrare il nostro dispetto.

Ma dobbiamo essere consci che alcuni di noi potrebbero essere traditori camuffati.

Questi individui in abito mansueto potrebbero essere in grado di corrodere la nostra forza dal di dentro.

Coloro dall'altra parte qui dentro, non dare loro fiducia e sii conscio, sono anche peggio di quelli fuori.

Essi ci tradiranno con un bacio di Giuda. Essi sono il vero nostro pericolo.

Ricordatevi questo, noi apparteniamo a qualcosa di grande. Qualche cosa che il mondo sta aspettando da quando è cominciato. Voi ed io siamo parte di una predestinazione che è alla fine il nostro destino.

Sinceramente,

Wim Salki

ONLY AUSLÄNDER, an act of ethical purification.

Un vano, adoperato come ufficio, sala di ricevimento della galleria.

Su la porta della galleria é sospesa una serigrafia con sopra il testo 'ONLY AUSLÄNDER'. Davanti la porta si trova una tavola grande, porsa così fatto, che in gran parte sbarra l'ingresso, resta solamente un passaggio angusto. Tutti i visitatori che vogliono visitare la mostra, dovranno trapassare questa chiusura; qua gli viene domandati se sono stranieri e se lo possono dimostrare.

La risposta sul perché sona: I visitatori devono provare come si sente quando alla confine, per esempio. Olanda, Italia, Europa gli viene detto 'NO' perché non appartengono alle nazioni, gli cosiddetti meritativi, entro i confini. Pur di girare questa 'ammision politica', si puo arrivare á l'effetto mirato.

Come si potev'aspettare, le reazioni del publico erano molto differenziate, da furore completamente-perché si capiva l'intenzione, ma tuttavia c'era la curiosita di sapere cio che si trovava dentro la galleria-fin la discussione mirata concerente la problematica citata. Secondo le conversazioni si capiva che arte con la tematica sociale puo funzionare dentro una societa.

T. PRINS

ONLY AUSLÄNDER, an act of ethical purification.

Een ruimte, gebruikt als kantoor, ontvangstruimte van de galerie. Op de deur van de galerie hangt een zeefdruk met daarop de tekst 'ONLY AUSLÄNDER'.

Voor de deur staat een grote tafel, zodanig geplaatst, dat de toegang grotendeels wordt versperd, slechts een nauwe doorgang blijft over. Alle bezoekers die de expositie willen bezoeken, moeten via deze sluis; hier wordt hen gevraagd of zij buitenlander zijn en of zij dit kunnen bewijzen.

Het antwoord op de vraag waarom, luidt: De bezoekers moeten ervaren hoe het is om aan een grens, bijv. Nederland, Italië, Europa 'NEE' te horen omdat zij niet behoren tot de natie(s), de zogenaamde rechthebbende, binnen de grenzen. Door dit 'toelatingsbeleid' om te draaien, kan het beoogde effect bereikt worden.

Zoals te verwachten, waren de reacties van het publiek zeer uiteenlopend, van volslagen onbegrip en woede - want men begreep de bedoeling wel, maar wilde toch ook weten wat er in de galerie te zien was - tot de beoogde discussie betreffende de aangehaalde problematiek. Ook bleek uit de gesprekken dat kunst wat betreft maatschappelijke problemen een functie kan hebben in de samenleving.

Tonn Prins

ONLY
AUSBÄNDER

21 Marzo Rotterdam, Maastricht, Milano.

Beste / Gentile Rinus,

Vooraleerst bedank voor je gast-vrijheid. Ik wou je schrijven over mijn reden om de dingen te doen zoals ik ze doe, maar ik kom tot de conclusie dat in de Tractatus van Wittgenstein dat alles is beschreven, van " de wereld is alles wat een feit is " tot en met " waarover men niet kan praten moet men zwijgen " en dus niet hoeft te herhalen. Alles wat ik waarneem is een feit (dus ook racisme en de geïnstitutioneerde drang tot onderschijden maar ook de liefde en de wens de dingen en elementen samen te voegen) en over het essentiële "ik" kan ik niet spreken. Wat mijn drijfveer is dat en mijn conclusie, is dat het uiteindelijk over waarden van het een ten opzichten van het andere gaat. Tot zover mijn verklaring.

Met vele vriendelijke groeten, was getekent

Wim Salki.

Vorrei scorgere alcune cose a proposito di Progetto E. Malgrado la mia convinzione che i lavori individuali sono di una certa qualita, purtroppo devo concludere che il progetto in se è fallito. La finalita, cioè; di fare visibile i paragoni e l'ambiente in cui operano gli artisti Italiani e Olandesi, non è riuscito. Se si puo parlare di paragoni, allora piuttosto è stato compito arbitrario e a base di casualita.

Il contributo Italiano

Poichè non ho visuto questa azione in situ, le mie impressione gli'o formate a mezzo de'l video e degli discorsi con loro che erano presenti. Qua si chiarisce dolorosamente che non c'è stata nessuna comunicazione fra gli membri, e interramente del tutto a rispetto del publico, se fosse desiderato. La problematica citata e i methodi maneggiati erano troppo puntati su'l l'ambiente in cui vivono gli artisti Italiani. I codex che usavano non si poteva dicifrare. Secondo me, la comunicazione in questo senso era troppo puntato sul propio gruppo. Questo era il che per il publico si chiariva e che questo gruppo funzionava con delle proprie codici in cui se svolgeva una gerarchia chiara. In piu penso che non c'era posto per loro che non sono a'l corrente degli codici maneggiati. Il spettatore individuale era costretto a restare in distanza e a non partecipare. Mi sorprende che il video in cui viene documentato il viaggio e il loro soggiorno lo trovo molte volte piu interessante che l'azione finale; questo per le stesse ragioni. Guardando questi imagini che riferiscono a imagini che ogniuno di noi ha provato qualche volta, porre delle domande che permette il spettatore di coinvolgersi nel fare e pensare delgi membri individuali di questo gruppo.

Il contributo Olandese.

Cio che conta per gli artisti italiani, in un certo modo conta anche per il gruppo olandese. Benche il dialogo con il publico era piu grande, questo a causa de l'azione di Tonn Prins, che la contra parte a Maastricht, devo dire che anche qua non c'era nessuna comunicazione. Secondo me i discorsi conduti erano a base di ' ho ragione io'. Questo dato non favorisce comunicazione, piuttosto determinazioni di ordine e divieto. Gli dogma maneggiati erano troppo forti per permettere un interpretazione del publico. Cio che si puo dire del'lavoro di Tonn Prins, come anche del mio e il lavoro di Graziella Tomasi e Ian Lisser. Il paradossale è che, malgrado il ben riuscire degli lavori individuali e soprattutto quello di Tonn Prins, chiarisce pure la causa del failure di Progetto E.

Come sopracitato, progetto , partendo della finalizzazione, è falito per le seguente ragione;

- a) Il desiderio di profilarsi era piu grande che il desiderio di andare in discussione con il publico. Per questo non c'era interazione fra gli membri seperati.
- b) Il scopo del progetto non era formulato chiaro per cui non nacseva comunicazione a base di questa formulazione.
- c) Secondo me questio genere di progetto ha bisogno di un curatore che condurre e guida il discorso. Una persona che è capace di dirigere la visione degli gruppi per cui il tutto diventa coèrente. Qua purtroppo questo non era possibile poiche i due iniziatori partecipavano anche e erano troppo coinvolti. Secondo me queste due funzioni non si possono riunire.

Naar aanleiding van Project E wil ik bij deze het een en andere opmerken. Ondanks dat ik ervan overtuigd ben dat de afzonderlijke projecten cq werken de nodige kwaliteit hebben moet ik helaas concluderen dat het project als zodanig mislukt is. De doelstelling, de overeenkomsten tussen de Nederlandse en Italiaanse kunstenaars en het klimaat waarin ze opereren zichtbaar te maken, is niet gehaald. Van enige vorm van communicatie of interactie was m.i. geen sprake. Dit geldt zowel voor de Nederlandse bijdrage als voor de Italiaanse. Als er al sprake was van overeenkomsten dan is deze op een vrij willekeurige en op basis van toevalligheid tot stand gekomen.

Over de Italiaanse bijdrage

Aangezien ik deze actie niet in situ heb ervaren bestaan mijn indrukken v.n.l uit datgene wat mij aangedragen werd dmv een video en gesprekken met anderen die bij deze actie aanwezig waren. Hierin wordt pijnlijk duidelijk dat er geen enkele communicatie tussen de afzonderlijke leden was, en dat ten opzichte van het publiek, als dat al gewild was, al helemaal niet. De aangehaalde problematiek en gehanteerde methodiek was te specifiek gericht op de omgeving van Italiaanse kunstenaars die in Milaan leven. De codex welke hun hanteerde was voor de buitenstaander niet te ontcijferen. In deze zin was in mijn ogen de communicatie gericht naar de groep zelf. Dat is hetgene wat voor het publiek duidelijk zichtbaar werd en dat deze groep duidelijk functioneerde als een peer groep met zijn eigen codex waarin duidelijk een hiërarchische strijd plaatsvond. Verder denk ik dat voor hen die niet bekend zijn met de gehanteerde codex er geen plaats was. De individuele betrachter moest of hij of zij wilde of niet op afstand blijven en kon er geen deel van uitmaken. Frappant vind ik dan ook dat de video waarin de reis en het verblijf wordt gedocumenteerd vele malen interessanter is dan de werkelijke actie en wel om dezelfde reden. Het zien van deze beelden die refereren naar beelden die ieder wel eens beleeft heeft, roept vragen op die het toe laten dat je als toeschouwer betrokken wordt in het denken en handelen van de individuele leden van deze groep.

Over de Nederlandse bijdrage

Wat voor de Italiaanse kunstenaars geldt, geldt in zekere zin ook voor de Nederlandse groep. Hoewel het gesprek met publiek vooral door de actie van Tonn Prins Murawa volgens mij groter was dan de contra part in Maastricht was hier wederom geen sprake van enige vorm van communicatie. De gevoerde gesprekken waren in mijn ogen op basis van 'ik heb gelijk'. Dit gegeven bevordert geen communicatie eerder gebod- en verbodsbepalingen. De gehanteerde dogma's waren te sterk om een interpre-

tatie door het publiek toe te laten. Wat over het werk van Tonn Prins Murawa gezegd kan worden kan ook over het werk van mijzelf alsook over het werk van Graziela Tomasi en Ian IJsser gezegd worden. Het paradoxale is dat ondanks het zeer wel slagen van de individuele werken en in het bijzonder dat van Tonn Prins Murawa het tevens duidelijk maakt waaraan Project E is mislukt.

Zoals in het voorgaande reeds aangegeven denk ik dat het project, uitgaande van de doelstellingen, om de volgende reden als mislukt kan worden beschouwt.

- a De wil zich te profileren was groter dan de wil om een dialoog aan te gaan. Hierdoor vond er geen interactie tussen de afzonderlijke leden plaats.
- b Het doel van het project was niet helder en duidelijk genoeg geformuleerd waardoor op basis van deze formulering geen communicatie plaats kon vinden.
- c Dit soort projecten hebben volgens mij een curator nodig die het gesprek kan sturen en leiden. Een persoon die de visie van de groepen en het project kan stroomlijnen zodat het geheel een coherent geheel wordt. Dit echter was in dit geval niet mogelijk aangezien de beiden initiators of curatoren er teveel bij betrokken zijn geweest aangezien ze tevens als kunstenaar deelnamen. Deze twee functies zijn in mijn ogen onverenigbaar.

W. Salki'

lei é giallo?—lei é nero?—lei é bianco?—lei é ricco?—lei é schietto?—lei é gay?—lei trova che é pieno?—la spaventano i musulmani?—lei é ebreo?—credo in dio?—lei trova che i bambini negri facciano pena?—lei li chiama neri?—le é piaciuta Solingen?—lei é un nazista?—non volete piú essere disturbati?—non lo sapete?—lei ha una coscienza?—lei é masochista?—lei crede nella superioritá della razza bianco?—lei non l'ha saputo?—la piace il sesso?—mi odia?—lei é cattolico romano?—le fa paura?—li trova brutti?—lei é una persona per bene?—sono come i ratti?—lei trova che siano dei parassiti?—lei crede al paradiso?—gli angioletti sono bianchi?—il diavolo é di colore?—il suo vocabolario é povero?—lei é impegnato politicamente?—lei é diverso?—lei ha bisogno di spazio vitale?—lei ha un mancamento?—lo trova scandaloso?—dovrebbero proibirlo?—lei pensa?—lei vive?—lei sogna?—tutti i marocchini sono turchi?—lei é povera?—qualche volta va in ferie?—trova che tutti i bambini piccoli siano teneri?—lei sa come deve essere?—lotrova noioso?—lei é un uomo?—lei é giovane?—lei é un cane?—lei crede che le facciano dei dispetti?—lei viene discriminato?—qualche volta vi guardate allo specchio?—abitate in una zona elegante?—i vostri vicini sono gente per bene?—pensa che lei e i suoi famigliari debbano venire per primi?—lei mi trova un moralista?—le dá fastidio?—ha paura?—grida?—lei gli corre dietro?—lei ha dei crampi?—ieri é finito?—la storia si ripete?—lei é una donna di colore lesbica portatrice di handicap?—lei trova che tutti sono uguali?—ritiene di essere una persona nella media?—p[ensa che la violenza sia giustificata?—é pronto ad uccidere per una buona causa?—lei esige rispetto?—lei ha una grande opinione di se stesso?—secondo lei l'aids é una punizione di dio?—lei é stupido?—ogni tanto usa il suo cervello?—lei si vuole riprodurre?—la trova una buona idea?—lei parla correttamente la sua madre lingua?

Projectbeschrijving

Het project bestaat uit twee delen: een publikatie (realisatie na afloop van de expositie) en een installatie.

De publikatie

Deze moet gezien worden als een theoretische uitwerking van de geschetste thematiek. Hij houdt de beschrijving in van een denkbeeldig scenario in de vorm van teksten, kaarten, demografische gegevens en foto-materiaal.

Het is van belang te vermelden dat de publicatie uitgaat van de interviews gepubliceerd in het manuscript 'Brandsätze, alltäglicher Racismus 22 interviews mit Bürgerinnen und Bürgern aus Deutschland' uitgegeven door het Duisburger Institut für Sprach- und Sozialforschung, 1991. Dit materiaal wordt gebruikt en bewerkt in combinatie met eigen biografische ervaringen en inzichten. Het ligt in de bedoeling dat dit materiaal in een open discours (forum) wordt verwerkt met het hier navolgende.

Extra aandacht schenk ik aan het sociologische en het stedenbouwkundige aspect van het scenario. Het merendeel van de West-Europese steden is ingedeeld volgens natuurlijk en historisch bepaalde beginselen. Dit wil zeggen dat steden een soort uniforme indeling kennen van arme en rijke sectoren die tot uitdrukking komt in de huizenbouw, onderwijsmogelijkheden, culturele en recreatieve voorzieningen, handel, transport en de mate van arbeidsparticipatie.

Een denkbeeldige wijk in een denkbeeldige stad in West-Europa zal als model fungeren voor de enscenering van het project. De wijk zal realiteitswaarde krijgen door de beschrijving van economische, demografische en culturele aspecten die gerelateerd zijn aan het scenario (zie: achtergrond).

Het stedenbouwkundige gedeelte werk ik uit in samenwerking met Prof. H. Fasbinder, hoogleraar stedenbouwkunde van de Technische Universiteit Eindhoven en Technische Universiteit Hamburg-Harburg afdeling stedenbouw en stadsplanning. Verder werkt Christian Trippe, als journalist verbonden aan Sender Deutsche Welle (Berlijn) en auteur van o.a. 'Wahlerfolge fallen nicht vom Himmel', een programma over rechts gerichte partijen in Duitsland (West 3, 1991), aan deze publicatie mee. Momenteel is hij werkzaam als buitenlandse correspondent in Mogadishu (Somalië).

De installatie

Deze bestaat uit twee onderdelen

a: Geluidsfragmenten uit meerdere geluidsbronnen die teksten en vragen hoorbaar maken. Deze zullen in suggestieve vorm voorgedragen worden door personen die onderling hoorbaar verschillen door o.a. stemvolume, geluidsvolume, intonatie, klankverschillen en accenten. Een deel van de speakers zal verspreid door de ruimte worden opgesteld en laat continu vragen horen (bijlage 1). Het andere deel van de speakers is verwerkt in meubelstukken. Hieruit klinken teksten die de manuscripten van een onderzoek over dagelijks racisme bij de autochtone bevolking als basis hebben. Dit zijn de manuscripten van het door DIS (Duisburg, Duitsland) uitgegeven boek 'Brand Sätze' van Siegfried Jager (zie bijlage 2). Het effect dat ik met deze opstelling wil bereiken is dat het gesproken woord uiteindelijk gaat inwerken op de psyche en de gemoedstoestand van de bezoeker.

b: De stoelen die zijn aangepast aan het design van de ruimte cq het gebouw moeten zowel functioneel als de drager van de door mij verder te geven informatie zijn. De informatie (teksten) wordt hoorbaar gemaakt door in de stoelen verwerkte speakers. Het concept van de stoelen is de systeembouw, welke verwijst naar de reeds beschreven ideeën (of het ontbreken ervan) over orde, rust en veiligheid.

De stoelen worden vervaardigd van karton (zie bijlage 3).

Van belang is dat deze stoelen geïntegreerd worden binnen het gebouw, zelfs met het andere aanwezige werk. Dit wil niet zeggen dat ik in dit project een harmoniemodel hanteer, maar de confrontatie

Bijlage 3

De stoelen worden vervaardigd van karton. Karton is een typisch verpakkingsmateriaal dat na gebruik geen waarde meer heeft. Het karton is als gebruiksgoed een metafoor voor de ontwikkeling binnen de steden; met name aan de sociale onderkant van de samenleving (car box city). Deze onderkant wordt ervaren als een beschrijving van de samenleving.

Het aantal stoelen is afhankelijk van de beschikbare ruimte (zie schets).

en el espejo mucho?—¿usted vive en un barrio honesto?—¿su vecino le parecen modosos a usted?—¿usted opina que usted y los suyos tienen más derechos?—¿a usted le parece que soy moralista?—¿es molestia eso?—¿usted tiene núdeo?—¿usted gríta?—¿usted les sigue?—¿ellos le dan molestia a usted?—¿ayer es muerto?—¿la historia se repite?—¿usted es una lesbiana incapacitada de cara colorada?—¿usted opina que la violencia ser justifica?—¿usted opina que todos somos iguales?—¿usted es medio?—¿usted cree que todos como estamos aquí, somos iguales?—¿usted está dispuesto a matar para fines buenos?—¿usted piensa que siempre tiene razón?—¿es usted loco?—¿es usted amenazado?—¿usted tiene miedo?—¿usted quiere ser respetado?—¿piensa usted que es estupendo?—¿usted tiene ictericia?—¿la sida es como castigo de dios?—¿es usted estúpido?—¿usted regularmente hace uso de su razón?—¿usted quiere procrearse?—¿a usted le parece buena idea?..

are you yellow—are you black—are you white—are you rich—are you straight—are you gay—do you think it's too crowded—do moslms ambarrasse you—are you jewish—do you believe in God—have you pity on little negroes—do you name them nigers—did you enjoy Rostock—are you a nazi—do you wish not to be bothered—are you aware—have you a conscience—are you a sadomasochist—do you believe in white race superiority—do you like gipsy music—have you not known—are you still not aware—do you enjoy sex—do you hate me—are you a roman catholic—is it creepy—are you selfdugusted—are you modest—are they like rats—do you think they are parasites—do you believe in paradise—are angels white—is the devil coloured—do you speak your mothertongue—are you political—are they different—do you need 'Lebensraum'—do you think it's scandalous—should it be forbidden—do you think—do you live—is every turk called Ali—do you go on holidays—do you steel—are coloured children sweet—do you know how it ought to be—do you think it awkward—are you masculin—are you young—are you a dog—do you feel neglected—are they discriminated—do you now and then look in the mirror—do you live suburban—are your neighbours respectable—should it be for whites only—am I a moralist—do you think it is convenient—are you afraid—do you scream—are you following the others—has yesterday gone—is history repeating itself—are you hetero—are you average—is everybody equal—is violence just—are you prepared to die for The purpose—do you think to be always right—do you expect respect—are you threatened—are you smashing—are you creapy—do you expect to get hepeticus b—do you think human dignity is unstainable—is aids God's punishment—are you sinfull—are you stupid—do you regularly use your sence—do you wish to multiply—do you think this is a good idea

vous êtes jaune?—vous êtes noir(e)?—vous êtes blanc(che)?—vous êtes riche?—vous êtes franc(che)?—vous êtes homosexuel(le)?—vous trouvez qu'y en a trop?—les musulman(e)s, ils (elles) vous donnent le frisson?—vous êtes juif(ve)?—vous croyez en Dieu?—les petits nègres, vous les trouvez pitoyables?—vous les appelez des noirs?—ça vous plaisait, Rostock?—vous êtes un nazi?—vous voudriez qu'on ne vous importune plus?—vous l'ignorez?—vous avez une consience?—vous êtes un(e) sadomasochiste?—vous croyez à la supériorité de la race blanche?—vous n'en avez rien su?—vous aimez le sexe?—vous me haïssez?—vous êtes catholique?—cela vous donne le frisson?—vous les trouvez sales?—vous êtes convenable?—ils sont de vrai rats?—vous les trouvez des parasites?—vous croyez au paradis?—les chérubins, sont-ils blancs?—le diable, est-il de couleur?—vous parlez votre langue maternelle?—vous êtes politique?—vous êtes différent(e)?—vous avez besoin d'espace vital?—vous êtes une anomalie?—c'est une hopte?—fallait-il l'interdire?—vous pensez?—vous vivez?—vous rêvez?—tous les marrocaïns, sont-ils des turcs?—vous êtes pauvre?—vous partez en vacances?—tous les enfants, vous les trouvez mignons?—vous savez comme il faut?—ça vous ennuie?—vous êtes une homme?—vous êtes jeune?—vous êtes un chien—vous croyez qu'on vous nuit?—vous êtes discriminé(e)?—vous vous regardez dans la glace parfois?—vous habitez un quartier convenable?—vos voisins, sont-ils convenables?—vous trouvez que vous et les vôtres ont la priorité?—vous me trouvez un moraliste?—c'est pénible?—vous avez peur?—vous hurlez?—vous les poursuivez?—vous êtes sujet aux crampes?—la journée d'hier, est-elle morte?—l'histoire, se répèt-t-elle?—vous êtes une lesbienne de couleur et handicapée?—vous trouvez que tout le monde est egal?—vous êtes moyen(ne)?—vous trouvez que la violence est justifiable?—vous êtes disposé(e) à tuer pour la bonne cause?—vous trouvez que vous avez toujours raison?—vous êtes fou (folle)?—vous êtes menacé(e)?—vous avez peur?—vous voulez du respect?—vous trouvez que vous êtes parfait(e)?—vous êtes cupide?—la sida, est-il un vengeance du ciel?—vous êtes bête?—vous réfléchissez réülièrement?—vous voulez vous reproduire?—vous le trouvez une bonne idée?

neighbours respectable—vous êtes différent(e)?—sind Sie reich—bent u zwart—vous les trouvez sales?—gaat u op vakantie—is every turk called Ali—¿a usted le parecen sucios?—do you believe in God—vous voulez vous reproduire?—are you a roman catholic—wiederholt sich die Vergangenheit—ils sont de vrai rats?—do moslims embarrass you—vindt u alle kinderen schattig—vous trouvez que vous et les vôtres ont la priorité?—geloof u in god—¿usted vive?—do you wish to multiply—weet u hoe het hoort—vous voulez du respect?—¿usted opina que usted y los suyos tienen más derechos?—vous rêvez?—are you prepared to die for The purpose—vous savez comme il faut?—träumen Sie—vindt u het vervelend—les musulman(e)s, ils (elles) vous donnent le frisson?—vous aimez le sexe?—¿usted cree en la superioridad de la raza blanca?—bent u een man—do you know how it ought to be—bent u jong—vous êtes moyen(ne)?—are you political—werden Sie diskriminiert—¿a usted los negritos le parecen tristes?—are you stupid—vous habitez un quartier convenable?—bent u een hond—are you jewish—¿usted piensa que son parásitos?—vous trouvez que la violence est justifiable?—wollen Sie sich fortpflanzen—¿está horripilante eso?—do you think human dignity is unstainable—geloof u dat u benadeeld wordt—are you straight—l'histoire, se répète-t-elle?—sind Sie verrückt—wordt u gediscrimineerd—¿usted les llama negros?—¿es usted nazi?—vous avez besoin d'espace vital?—sind Sie tierisch toll—do you live suburban—¿usted tiene núedo para los musulmánes?—do you expect to get hepatitis b—vous pensez?—heißt jeder Kanacke Ali—vous êtes franc(che)?—¿es usted sadomasochisto?—kijkt u wel eens in de spiegel—vous êtes jaune?—have you pity on little negroes—¿usted es joven?—are you average—vous êtes sujet aux crampes?—fanden Sie Rostock toll—¿a usted le gusta Rostock?—wissen Sie es noch immer nicht—do you think to be always right—¿usted cree en Dios?—haben Sie Gelbsucht—ist das Gestern tot—vous croyez en Dieu?—¿es usted judío?—woont u in een nette buurt—¿usted cree que todo los turcos se llaman Ali?—halten Sie sie fur Parasieten—fallait-il l'interdire?—are you masculin—¿se debía prohibirlo?—are you a dog—zijn uw burenetjes—¿usted tiene interés en la política?—¿usted sueña?—haben Sie Angst—bent u gay—vous êtes jeune?—sind Sie Hetero—vous me trouvez un moraliste?—vindt u dat u en uw ras voor gaan—are you afraid—is history repeating itself—laufen Sie den anderen hinterher—are they like rats—vindt u mij een moralist—¿es usted directo?—ist das unheimlich—is dat lastig—bent u bang—¿usted no sabe?—schreeuwt u—¿es usted negro?—loopt u ze achterna—vous êtes politique?—heeft u last van krampen—sind Sie ein Nazi—¿a usted le parece buena idea?—are you selfdisgusted—glauben Sie in Gott—sind Sie blöd—is gisteren dood—ça vous ennuie?—ekeln Sie sich selber an—¿usted piensa?—haben Sie ein Gewissen—¿usted tiene buenos modales?—are you white—ist Aids eine Strafe Gottes—do you feel neglected—vous êtes noir(e)?—herhaalt de geschiedenis zich—finden Sie das eine gute Idee—¿usted regularmente hace uso de su razón?—Sind Engelchen weiß—vous les poursuivez?—¿usted no sabe?—bent u een gekleurde lesbische vrouw met een handicap—vous hurlez?—should it be forbidden—¿parecen como ratas?—is violence just—finden Sie das die Würde des Menschen unantastbar ist—sind Sie Durchschnitt—¿usted es un hombre?—setzen Sie Ihren Verstand regelmäßig ein—ist Gewalt zu rechtfertigen—do you now and then look in the mirror—vindt u dat iedereen gelijk is—is aids God's punishment—vous êtes bête?—¿usted tiene núedo?—sind Sie jüdisch—am I a moralist—schauen Sie ab und zu in den Spiegel—bent u doorsnee—¿usted me detesta?—fahren Sie in Urlaub—vindt u dat geweld te rechtvaardigen is—c'est une honte?—finden Sie es lästig—are you hetero—bent u rijk—¿usted les sigue?—vous parlez votre langue maternelle?—finden Sie das eigene Volk zu erst—¿usted gríta?—bent u bereid te sterven voor een betere wereld—ist der Teufel farbig—vindt u dat u altijd gelijk heeft—sind Sie straight—sind Ihnen Moslims unangenehm—¿usted cree que todos como estamos aquí, somos iguales?—are you following the others—bent u gek—has yesterday gone—finden Sie mich ein Moralist—¿es molestia eso?—finden Sie farbige kinder süß—do you regularly use your sense—wordt u bedreigd—mögen Sie Seks—¿usted está dispuesto a matar para fines buenos?—vous croyez au paradis?—are you rich—heeft u angst—do you scream—wilt u respect—¿ayer es muerto?—spreken Sie—¿ellos le dan molestia a usted?—wohnen Sie in einer vornehmen Gegend—vindt u dat u te gek bent—¿la sida es como castigo de dios?—heeft u geldzucht—are you young—wissen Sie wie es sich gehört—is aids een straf gods—¿la historia se repite?—bent u dom—¿usted es una lesbiana incapitada de cara colorada?—les chérubins, sont-ils blancs?—¿usted opina que la violencia ser justifica?—are they discriminated—gebruikt u uw hersens regelmatig—do you expect respect—¿usted es medio?—wilt u zich voortplanten—do you think it is convenient—¿usted opina que todos somos iguales?—sollte man es verbieten—are you creepy—¿a usted le parece que soy moralista?—le diable, est-il de couleur?—vindt u dat een goed idee—do you think this is a good idea—vous êtes une anomalie?—

W.5

zoek met zowel het andere geëxposeerde werk, als met het gebouw.

De reden voor deze werkwijze is dat in mijn overtuiging de cultuur (waaronder de kunst en het kunstinstituut) rolbevestigend is. De cultuur wordt en is vaak gebruikt om de superioriteit van de ene groep (in dit geval de westerse cultuur met zijn waarde en normen) ten opzichte van de andere te bevestigen. Het argument van de superioriteit van de westerse (spreek: Europese) kunst en cultuur is een van de argumenten van het nouvelle droite om zijn gelijk te bevestigen. Dit rolbevestigende argument wil ik in mijn werk doorbreken.

De hele installatie zal qua vorm en constructie op een sobere manier uitgevoerd worden. Door eenvoud van vorm zal de achtergrond van de installatie een directere uitwerking hebben op de toeschouwer.

Aan deze installatie werken verder mee Margarethe Dietrich (Wenen) en Markus Lang (Wenen), beide bouwkundig architect, en momenteel tijdelijk werkzaam in Rotterdam. Rob Quadbach (Maastricht), vrij componist, zal i.s.m. mij de geluidscollage uitwerken.

" o Roma o morte "

Giuseppe Garibaldi

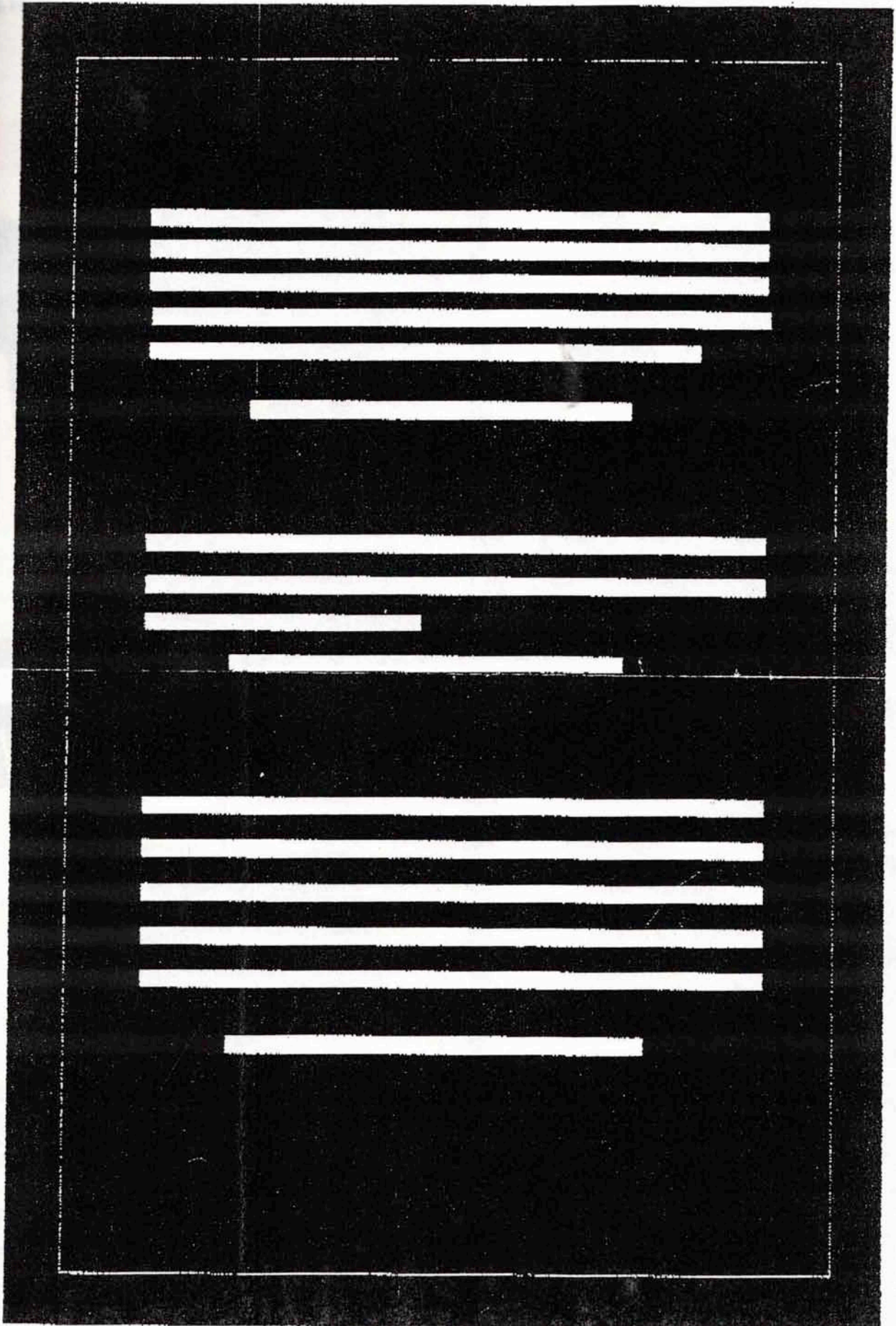
" E benché questo esempio di Roma sia da proporre a qualunque altro esempio, nondimeno voglio a questo proposito addurre innanzi popoli conosciuti ne' nostri tempi. Pertanto dico che nessuno accidente, benché grave e violento, potrebbe ridurre mai Milano o Napoli liberi, per essere quelle membra tutte corrotte. Il che si vide dopo la morte di Filippo Visconti, ché volendosi ridurre Milano alla libertà, non potette e non seppe mantenerla. Però fu felicità grande quella di Roma che questi re diventassero corrotti presto, acciò ne fussono cacciati, ed innanzi che la loro corruzione fusse passata nelle viscere di quellà città: la quale incorruzione fu cagione che gl'infiniti tumulti che furono in Roma, avendo gli uomini il fine buono, non nocerono anzi giovarono alla Repubblica. "

Niccolò Machiavelli

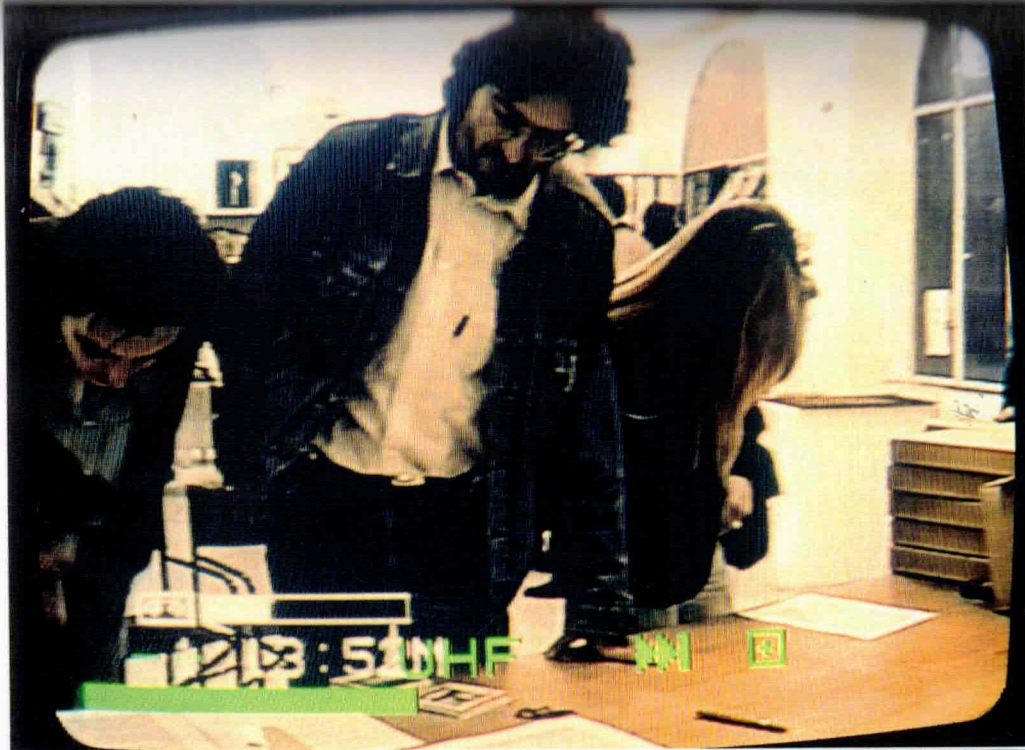
" Si parla di << crisi di autorità >> e ciò appunto è la crisi di egemonia, o crisi dello Stato nel suo complesso. "

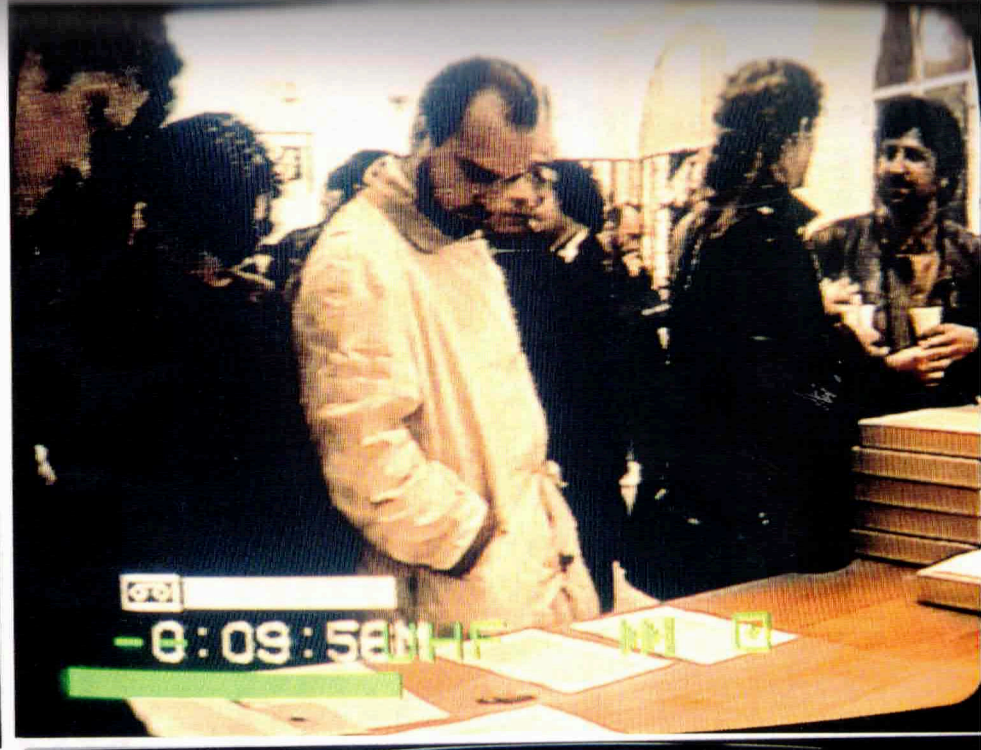
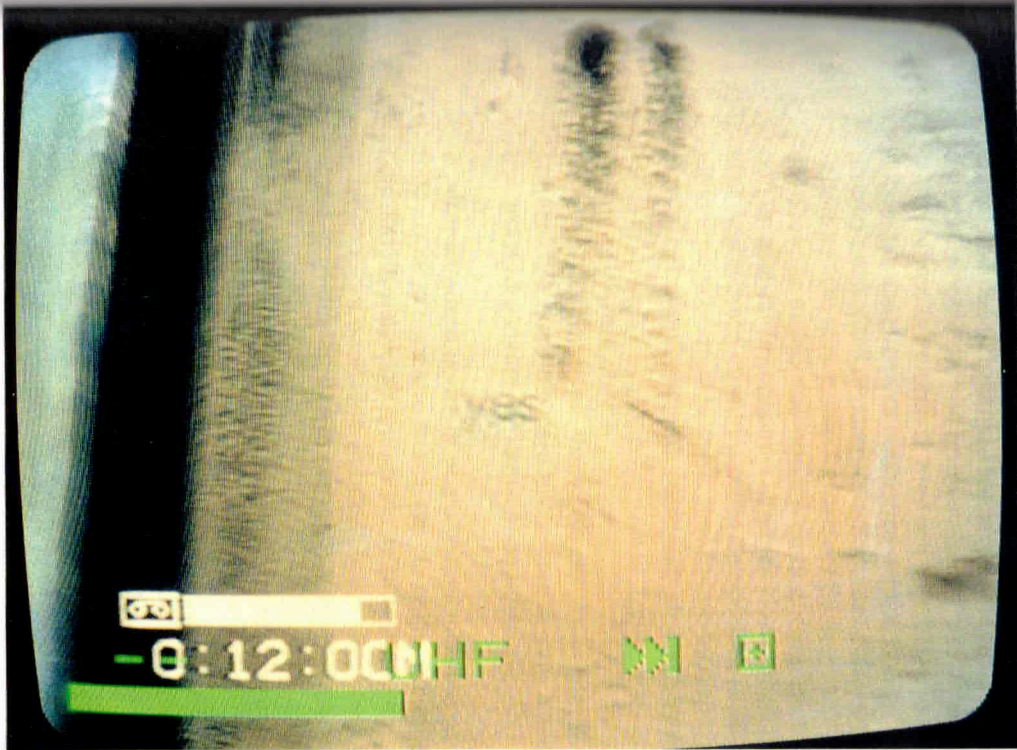
Antonio Gramsci

TEXT/POSTER:

70 cm x 100 cm

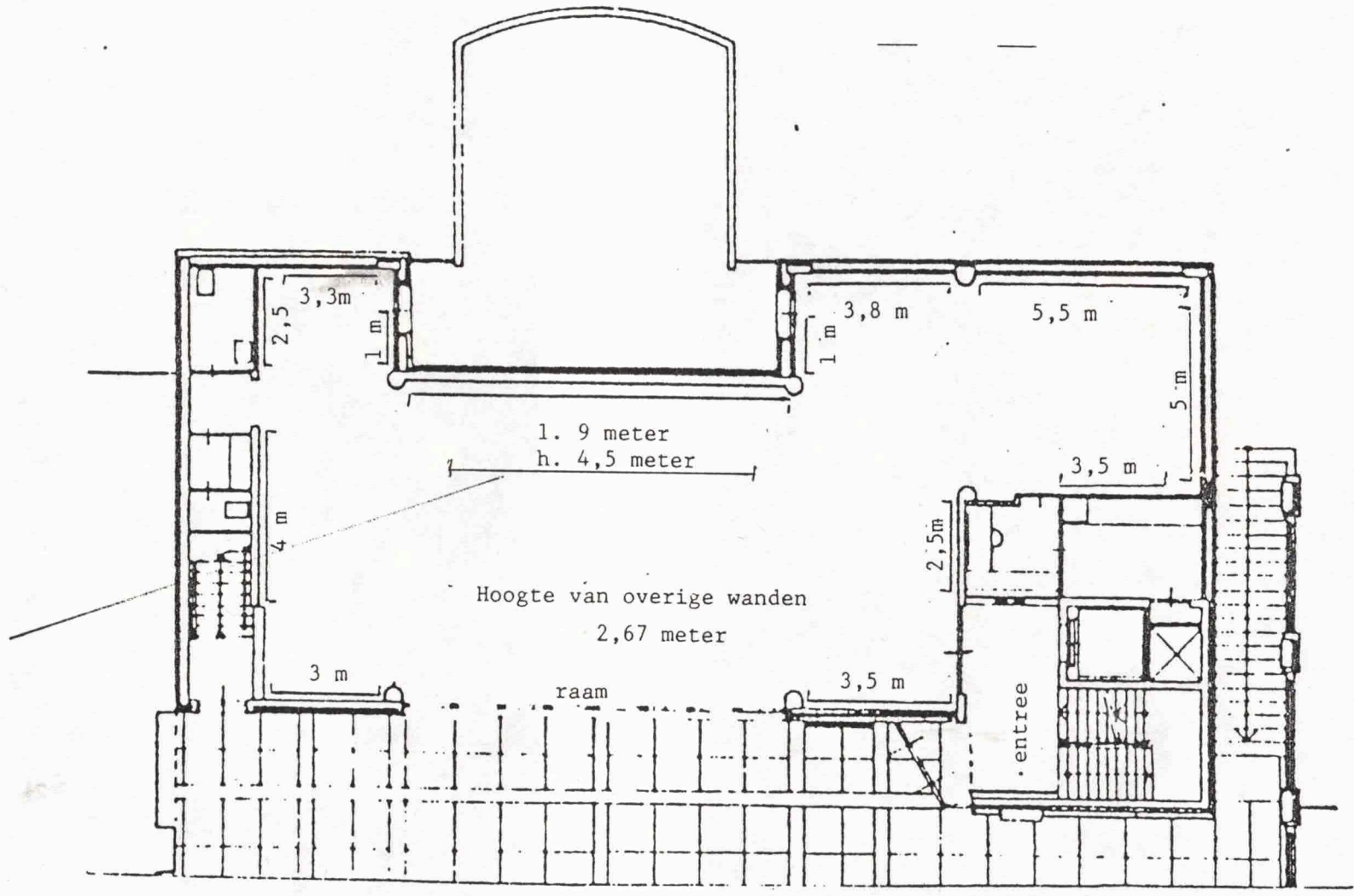

STADSGALERIJ HEERLEN
Raadhuisplein 19
Postbus 1, 6400 AA Heerlen
tel. 045- 764449

STADSGALERIJ
HEERLEN

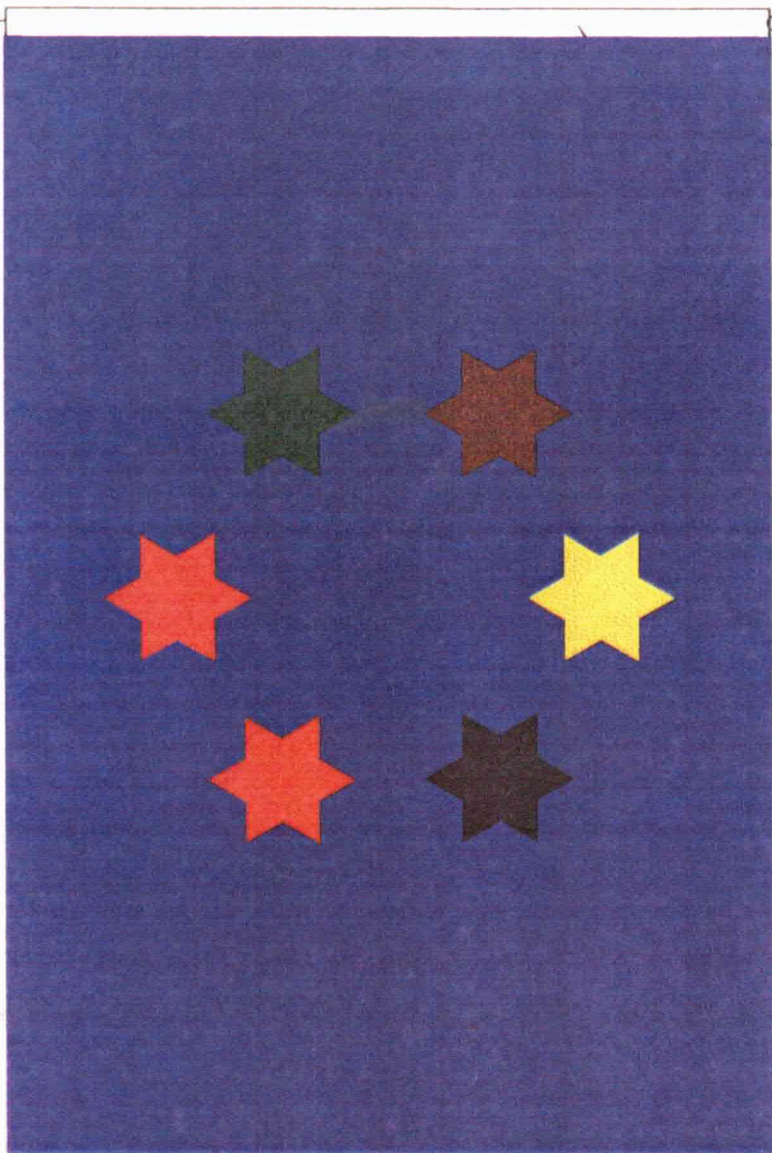
PLATTEGROND HOOFDVERDIEPING MUSEUM

Ton prins HERRA
Projecte Banders

PLAATS VAN VLOER
IN MUSEUM

240 cm

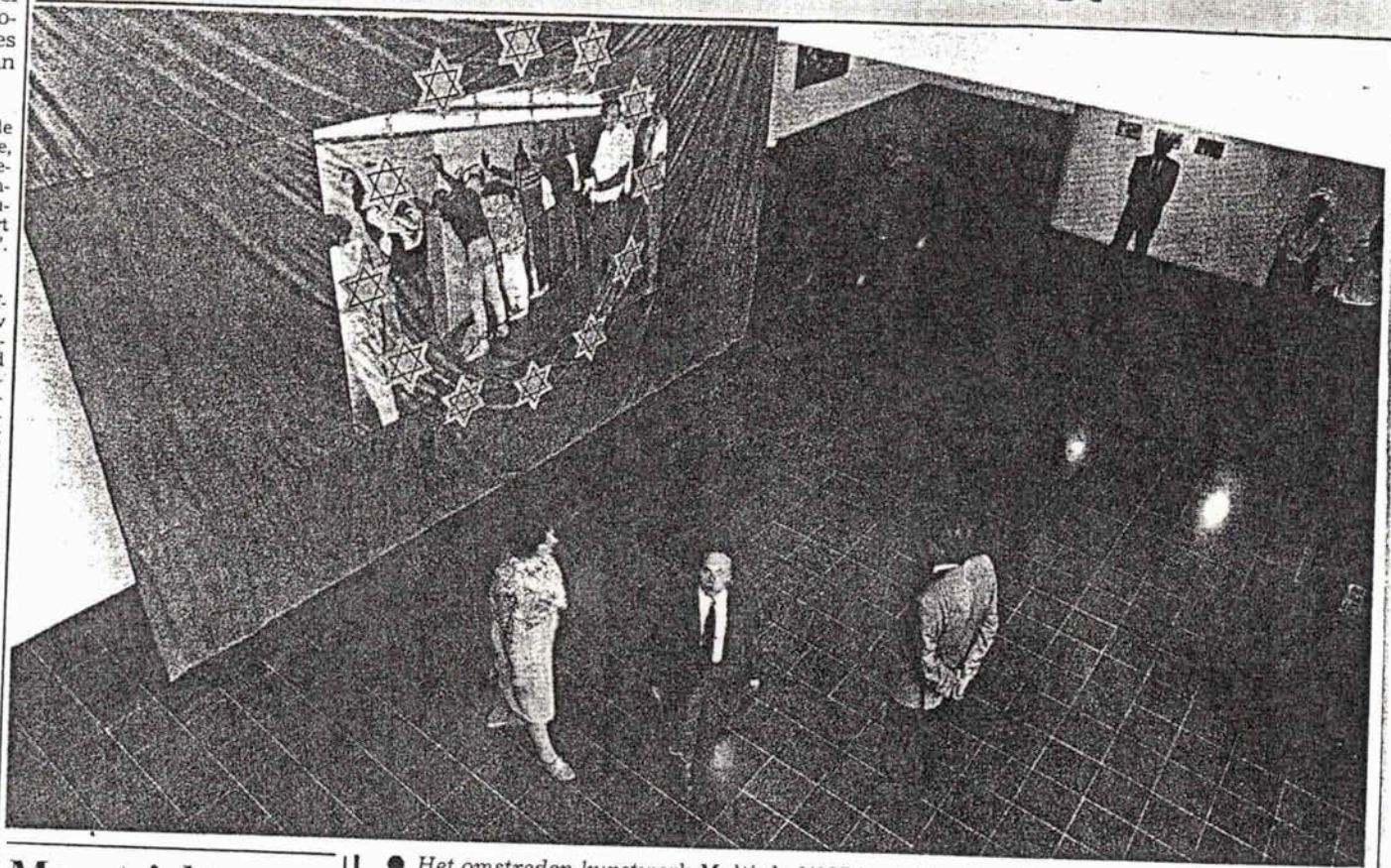
300 cm

200 cm

III

Rechter beoordeelt kunst

● Het omstreden kunstwerk *Multiple 1/187* in de Heerlense Stadsgalerij.

Foto: KLAUS TUMMERS

Maastrichtenaar hoort negen jaar eisen

DEN BOSCH - Officier van justitie mr. E. Klop heeft woensdag voor de rechtbank in Den Bosch een gevangenisstraf geëist van negen jaar tegen de 18-jarige Michel K. uit Maastricht. K. wordt ervan verdacht op 5 januari om 6.00 uur 's ochtends in Eindhoven Cor Heesakkers uit die plaats te hebben doodgeschoten.

Het drama in Acht, een bij Eindhoven behorende dorpskern, begon met de ontdekking door Heesakkers dat in zijn woning werd ingebroken. Hij ging in zijn woonkamer poolshoogte nemen en zag twee jongens naar buiten rennen.

Volgens justitie is Michel K. bij zijn vlucht gevallen, waarna Heesakkers hem in zijn kraag heeft kunnen pakken. K. - die in de loop van het onderzoek zowel bekende als ontkennende verklaringen aflegde - zei één keer tegen de politie over dat moment: „Ik heb gezegd dat als hij niet los zou laten, ik zou schieten. Ik had een pistool uit de band van mijn broek gehaald. 'Nee, jij schiet niet,' zei de man. Ik heb toen wel geschoten en de man daarna horen schreeuwen van de pijn." K. orent nu de dodelijke schoten te hebben gelost.

Volgens raadsman mr. D. Moszkowicz is in het hele onderzoek niet komen vast te staan wat zich buiten heeft afgespeeld.

Justitie heeft volgens hem alleen ingetrokken bekentenissen van de verdachte en verklaringen van 'horen zeggen' van twee anderen. Moszkowicz bepleitte vrijspraak.

Van onze verslaggever

MAASTRICHT - Kunstenaar Tonn Prins uit Heerlen is niet ingegaan op het verzoek om twee agenten op zijn omstreden vlag 'Multiple 1/187' onherkenbaar te maken. Dit compromis had rechtbankpresident A. Adelmeyer Prins woensdag voorgesteld in het kort geding dat de Heerlense politie tegen hem heeft aangespannen. Na afloop van de zitting is zij de vlag zelf gaan bekijken. Woensdag wordt beslist of Prins' werk in de Heerlense Stadsgalerij geoorloofd is en mag blijven hangen.

Volgens F. Thuis, advocaat van de politie, had Prins de foto niet mogen gebruiken op grond van de Auteurswet. Die bepaalt dat een foto alleen openbaar mag worden gemaakt, als dat niet in strijd is met het belang van de geportretteerde. Dat belang zou door Prins' vlag worden geschaad, omdat de agenten in verband worden gebracht met nazi-Duitsland. Prins' raadsman R. Wagemans vindt dat de Auteurswet hier niet opgaat, omdat de kunstenaar niet het auteursrecht op de foto heeft maar de fotograaf.

Thuis acht *Multiple 1/187* voorts in strijd met de maatschappelijke betamelijkheid, omdat gesuggereerd wordt dat de agenten op

Kunstenaar weigert vlag te veranderen

de foto te vergelijken zijn met nazi's in de Tweede Wereldoorlog. De expositie van de vlag noemt Thuis daarom een onrechtmatige daad. Prins zou zich volgens de advocaat evenmin kunnen beroepen op de vrijheid van menings- en kunstuiting, omdat hij mensen heeft beledigd en dus 'de grens heeft overschreden'.

Wagemans probeerde aanvankelijk het kort geding te traineren door erop te wijzen dat de dagvaarding nietig zou zijn. Dat werd door de president afgewezen. De advocaat voerde verder aan dat de agenten niet of nauwelijks herkenbaar zijn op de foto en dat het verband met nazi-Duitsland niet bedoeld is. „Indien de agenten daadwerkelijk in de positie van nazi's zouden worden gedrongen, ligt het voor de hand dat zij hiervan eerder op de hoogte waren gebracht." Prins' vlag hing al vier weken in de Stadsgalerij, voordat de politie het kunstwerk ontdekte. Bovendien heeft burgemeester van Heerlen Jef Pleumeekers de expositie geopend.

Wagemans vindt ook dat de agenten het kunstwerk verkeerd interpreteren. De vrijheid van kunstuiting mag volgens hem niet worden beperkt doordat een kunstwerk verkeerd kan worden geïnterpreteerd. Wagemans besloot zijn pleidooi met de mededeling dat vrijheid van kunst- en meningsuiting een grondrecht is, waarop wereldwijd al genoeg inbreuk wordt gepleegd.

De twee agenten op de foto, die Prins in zijn vlag heeft verwerkt, zeiden zeer geschokt te zijn door het kunstwerk. Prins gaf te kennen eerder reeds te hebben aangeboden om bij zijn kunstwerk een tekst te hangen waarin hij uitlegt dat het niet gericht is tegen de agenten. De politie zou hier niet op zijn ingegaan.

President Adelmeyer stelde Prins een compromis voor om de agenten onherkenbaar te maken. „Het werk veranderen doe ik niet en het is ook niet mogelijk," antwoordde de kunstenaar. Daarop spoedde de president zich naar Heerlen om het kunstwerk zelf te beoordelen.

Stadsschouwburg Sittard geliefd bij Duits publiek

SITTARD - De Sittardse stadsschouwburg heeft het afgelopen seizoen meer Duitse bezoekers geteld dan de afgelopen vijf jaar.

schouwburg verspreid. In de twee weken daarna constateerde de instelling al een stijging in de verkoop van duizend plaatsbewijzen voor diverse voorstellingen.

Vooral voorstellingen die niet taalgericht zijn, vallen in de smaak bij de oosterburen. Het werkgebied van de schouwburg omvat van oudsher de Westelijke Mijnstreek, waar het nieuwe programma wordt

Makado-Beek, dààr

VRIJDAG
EXTRA KOOP

Rechter beoordeelt kunst

● Het omstreden kunstwerk Multiple 1/187 in de Heerlense Stadsgalerij.

Foto: KLAUS TUMMERS

Maastrichtenaar hoort negen jaar eisen

DEN BOSCH - Officier van justitie mr. E. Klop heeft woensdag voor de rechtbank in Den Bosch een gevangenisstraf geëist van negen jaar tegen de 18-jarige Michel K. uit Maastricht. K. wordt ervan verdacht op 5 januari om 6.00 uur 's ochtends in Eindhoven Cor Heesakkers uit die plaats te hebben doodgeschoten.

Het drama in Acht, een bij Eindhoven behorende dorpskern, begon met de ontdekking door Heesakkers dat in zijn woning werd ingebroken. Hij ging in zijn woonkamer poolshoogte nemen en zag twee jongens naar buiten rennen.

Volgens justitie is Michel K. bij zijn vlucht gevallen, waarna Heesakkers hem in zijn kraag heeft kunnen pakken. K. - die in de loop van het onderzoek zowel bekende als ontkennende verklaringen aflegde - zei één keer tegen de politie over dat moment: „Ik heb gezegd dat als hij niet los zou laten, ik zou schieten. Ik had een pistool uit de band van mijn broek gehaald. 'Nee, jij schiet niet,' zei de man. Ik heb toen wel geschoten en de man daarna horen schreeuwen van de pijn." K. ontkent nu de dodelijke schoten te hebben gelost.

Volgens raadsman mr. D. Moszkowicz is in het hele onderzoek niet komen vast te staan wat zich buiten heeft afgespeeld.

Justitie heeft volgens hem alleen ingetrokken bekentenissen van de verdachte en verklaringen van 'horen zeggen' van twee anderen. Moszkowicz bepleitte vrijspraak.

Van onze verslaggever

MAASTRICHT - Kunstenaar Tonn Prins uit Heerlen is niet ingegaan op het verzoek om twee agenten op zijn omstreden vlag 'Multiple 1/187' onherkenbaar te maken. Dit compromis had rechtbankpresident A. Adelmeyer Prins woensdag voorgesteld in het kort geding dat de Heerlense politie tegen hem heeft aangespannen. Na afloop van de zitting is zij de vlag zelf gaan bekijken. Woensdag wordt beslist of Prins' werk in de Heerlense Stadsgalerij geoorloofd is en mag blijven hangen.

Volgens F. Thuis, advocaat van de politie, had Prins de foto niet mogen gebruiken op grond van de Auteurswet. Die bepaalt dat een foto alleen openbaar mag worden gemaakt, als dat niet in strijd is met het belang van de geportretteerde. Dat belang zou door Prins' vlag worden geschaad, omdat de agenten in verband worden gebracht met nazi-Duitsland. Prins' raadsman R. Wagemans vindt dat de Auteurswet hier niet opgaat, omdat de kunstenaar niet het auteursrecht op de foto heeft maar de fotograaf.

Thuis acht Multiple 1/187 voorts in strijd met de maatschappelijke betamelijkheid, omdat gesuggereerd wordt dat de agenten op

Kunstenaar weigert vlag te veranderen

de foto te vergelijken zijn met nazi's in de Tweede Wereldoorlog. De expositie van de vlag noemt Thuis daarom een onrechtmatige daad. Prins zou zich volgens de advocaat evenmin kunnen beroepen op de vrijheid van menings- en kunstuiting, omdat hij mensen heeft beledigd en dus 'de grens heeft overschreden'.

Wagemans probeerde aanvankelijk het kort geding te traineren door erop te wijzen dat de dagvaarding nietig zou zijn. Dat werd door de president afgewezen. De advocaat voerde verder aan dat de agenten niet of nauwelijks herkenbaar zijn op de foto en dat het verband met nazi-Duitsland niet bedoeld is. „Indien de agenten daadwerkelijk in de positie van nazi's zouden worden gedrongen, ligt het voor de hand dat zij hiervan eerder op de hoogte waren gebracht." Prins' vlag hing al vier weken in de Stadsgalerij, voordat de politie het kunstwerk ontdekte. Bovendien heeft burgemeester van Heerlen Jef Pleumeekers de expositie geopend.

Wagemans vindt ook dat de agenten het kunstwerk verkeerd interpreteren. De vrijheid van kunstuiting mag volgens hem niet worden beperkt doordat een kunstwerk verkeerd kan worden geïnterpreteerd. Wagemans besloot zijn pleidooi met de mededeling dat vrijheid van kunst- en meningsuiting een grondrecht is, waarop wereldwijd al genoeg inbreuk wordt gepleegd.

De twee agenten op de foto, die Prins in zijn vlag heeft verwerkt, zeiden zeer geschokt te zijn door het kunstwerk. Prins gaf te kennen eerder reeds te hebben aangeboden om bij zijn kunstwerk een tekst te hangen waarin hij uitlegt dat het niet gericht is tegen de agenten. De politie zou hier niet op zijn ingegaan. President Adelmeyer stelde Prins een compromis voor om de agenten onherkenbaar te maken. „Het werk veranderen doe ik niet en het is ook niet mogelijk," antwoordde de kunstenaar. Daarop speedde de president zich naar Heerlen om het kunstwerk zelf te beoordelen.

Stadsschouwburg Sittard geliefd bij Duits publiek

SITTARD - De Sittardse stadsschouwburg heeft het afgelopen seizoen meer Duitse bezoekers geteld dan de afgelopen vijf jaar.

schouwburg verspreid. In de twee weken daarna constateerde de instelling al een stijging in de verkoop van duizend plaatsbewijzen voor diverse voorstellingen.

Vooral voorstellingen die niet taalgericht zijn, vallen in de smaak bij de oosterburen. Het werkgebied van de schouwburg omvat van oudsher de Westelijke Mijnstreek, waar het nieuwe programma wordt

Makado-Beek, d'ar

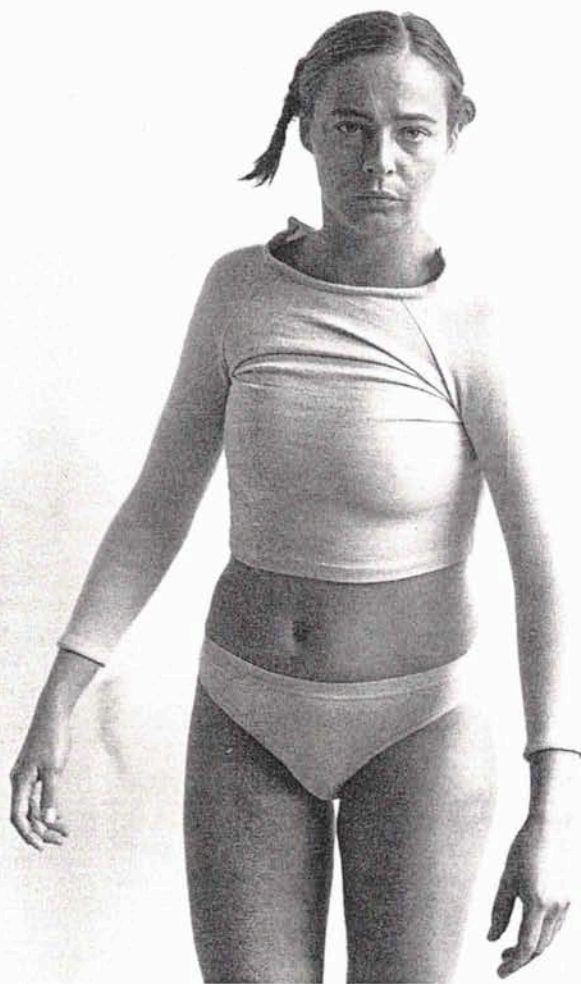
VRIJDAG
EXTRA KOOP

1962 geboren in Veldhoven
woont en werkt in Rotterdam
opleiding: Koninklijke Academie van
Beeldende Kunsten, Den Haag, 1984-1986
Academie van Beeldende Kunsten,
Rotterdam, 1988-1992
Rijksakademie van Beeldende Kunsten,
Amsterdam 1993-

LIE VAN DER WERFF

Groepstentoonstellingen

- 1991 'Chimères', Expo Henk, Rotterdam
- 1992 Eindexamententoonstelling, Academie
van Beeldende Kunsten, Rotterdam
'De Andere Kant', Rotterdam
Provinciehuis, Den Haag
'Le Vent du Nord', Parijs
'Con Brio', voormalige brandweerkazerne,
Rotterdam
- 1993 '7 Kunstenaars, Prix NI', Galerie
Nouvelles Images, Den Haag

Zelfportret, foto, 1992 (foto: Chris van Harskamp)

Lie van der Werff

Zonder titel [1992] Hout, 2 delen, elk 97,5 x 40 x 42,5 cm

